

PETER EN ZIJN PAARD WAREN GERED.....

Kismet
een vertelling uit Arabië
verscheen oorspronkelijk 1878.

Voor deze heruitgave is dankbaar gebruikgemaakt van het boek uit 1948
dat uitgegeven werd in het jeugdfonds van
NV Romantic, Krommenie

Bewerking: Wijnand C. van de Meeberg
Technische realisatie: GigaBoek.nl

Kismet, een vertelling uit Arabië
is in 2022 opnieuw uitgegeven onder auspiciën van
Stichting De Laatste der Mohikanen
boeken die bekliven
www.delaaftermohikanen.nl

De Laatste der Mohikanen

Promoot literair wereldwijd en stimuleert de leeshonger

Van elk titel is een *gratis* e-book beschikbaar.
Steun ons en vertel ons uw eigen boekverhaal.
Bezoek de site:
elke week verschijnen er nieuwe 'oude' titels.

ISBN 9789085485117

INHOUD

1. NAAR ARABIË	7
2. OMAR IBN AL CHATTAB	12
3. DE VERDWENEN OOM	21
4. DE HAKIM BASCHI	29
6. TERUG IN HET KAMP	46
7. ONTDEKT	53
8. ONTSNAPT	61
9. DE JONGE EMIR	69
10. IN HAIL	76
11. HET TWEEGEVECHT	82
12. EEN ONTMOETING	89
13. EEN HACHELIJK AVONTUUR	98
14. EEN VREEMDE GESCHIEDENIS	123
15. ONVERHOOPT SUCCES	131
16. DE PROEF OP DE SOM	138
17. DE WAARHEID KOMT AAN HET LICHT	148
18. NAAR HUIS TOE	155

1. NAAR ARABIË

Het was begin februari 1914.

De reeds laag staande zon gaf aan de doorzichtige, diepblauwe golven der Rode Zee een purperen glans.

Langzaam zeilde een kleine Arabische kotter vóór de zwakke noordwesten wind, die geen afkoeling bracht en het reeds dikwijls gelapte zeil nauwelijks vulde. In de verre omtrek was geen ander vaartuig te zien. Het was stil op het water en ook aan boord van de kotter hoorde men geen geluid.

De drie, in losse witte mantels geklede mannen, die languit naast de roeibanken lagen - gezien hun kleren en donkerbruine huidskleur kennelijk Arabieren - schenen te slapen. Slechts af en toe richtte een van hen zich op, om een blik te werpen op de nabije kust van Arabië en het kleine havenstadje dat nog drie of vier zeemijlen verwijderd was.

Reeds een uur geleden had men de verblindend witte uit kalk en koraalsteen opgetrokken huizen kunnen waarnemen, met op de achtergrond – als een reusachtige massieve muur – het donkere Hidjaz-gebergte.

Het was een prachtig schouwspel dat de zee en de kust onder deze eigenaardige belichting bood, doch op de drie Arabieren maakte het geen indruk meer. Des te ontvankelijker schenen hun twee passagiers ervoor te zijn. Beiden zwegen. Het schouwspel was te mooi. Eerst het lawaai dat de drie leden der bemanning maakten toen ze hun lange roeiriemen gebruikten om de boot wat meer vaart te geven, verbrak de stilte.

‘Binnen het uur zitten we in El Haura, Peter. Eindelijk dus op Arabische grond,’ sprak de oudste, een slank doch krachtig gebouwde man in witte tropenkleding, een goede dertiger, blond, met scherpe, gebruide trekken.

‘God zij dank, jonker; er scheen geen eind aan te komen,’ antwoordde de ander, een bijna twintigjarige jongeman, door weer en wind en harde arbeid fors en stevig van postuur.

‘Ben jij een Texelse jongen dat je verlangt van boord te komen?’

‘U hebt me in deze zes maanden dat ik bij u in dienst ben, al lang in een landrat veranderd. Bovendien heeft me de vaart van El Qoseir naar hier meer dan lang genoeg geduurd. Is me dat een reis! Meer dan zestig uur over een goede honderd zeemijlen.’

‘Zestig uur? Dertig bedoel je!’

‘Nee Jonker, ik reken de dienstdag hier op die gloeiende Rode Zee dubbel,’ en meteen trok hij weer aan het touw, waarmee een stuk tentzeil in beweging werd gebracht dat zijn meester wat koelte moest toewuiven.

‘Dienstdag?’ riep de ander lachend... het was Jhr. Mr. Oscar van Rhijn – ‘Noem

jij dat beetje waaieren soms werken? een Flinke kerel als jij, een gewezen matroos nog wel, moest eigenlijk de bemanning een handje helpen. Des te vlugger zijn we aan land...

... ‘en u ondertussen in de hitte laten omkomen?’ viel Peter hem in de rede; ‘ik werk als een paard, terwijl die drie dagdieven daar vierentwintig uur lang niets anders gedaan hebben dan slapen.’

‘Aan die hitte moet je wennen, Peter, wanneer je naar Arabië wilt. En ook aan inspanning zal het je niet mankeren. Zie je het gebergte daar achter dat stadje? Het is meer dan tweeduizend meter hoog en daar zullen we overheen moeten.’

‘Bij deze hitte?’ vroeg de ander, die met steeds groter verbazing het donker wordende Hidjaz-gebergte bekeek.

‘Man, als je wilt, kun je met de Arabieren nog terug naar El Qoseir!’ lachte Van Rhijn.

‘Daar is geen sprake van, Jonker! Ik ben ‘m in Sawakin nou eenmaal gesmeerd bij die steeds dronken Antwerpse kapitein. U hebt toen de dakloze Peter onder uw hoede en in dienst genomen en dat vergeet ie nooit. Bovendien: ik moet naar Arabië.’

‘Móet Peter? O ja, ik vergeet je stokpaardje weer!’

‘Ja Jonker, Arabië is mijn voorbeschikking, mijn bestemming, of – zoals de Arabieren zeggen – mijn Kismet.’

Dat was Peters zwakke zijde. In het begin hadden het vreemde land, de nieuwe omgeving en de Arabieren in Egypte – waar hij met Jhr. Van Rhijn enige maanden rondgezworven had – een geweldige indruk op hem gemaakt. Vooral voor de Arabische gidsen had hij een bijzonder respect. En van dezen was het vooral Ali, die Jhr. Van Rhijn in Caïro in dienst en tot Kassala meegenomen had. Peter schaamde zich geen klein beetje, wanneer hij deze jongen, die nauwelijks ouder was dan hij, vloeiend Frans, Duits en Engels hoorde spreken. Maar nog groter werd zijn bewondering, toen Ali van zijn avontuurlijke tochten door Soedan vertelde; van opwindend gevaarlijke leeuwenjachten, van vertwijfelde gevechten met roofzuchtige Bedoeïenen.

En met hoe groter verbazing de goede Peter luisterde, des te avontuurlijker en gevaarlijker werden Ali’s belevenissen. Eerst langzamerhand kreeg hij in de gaten dat negenennegentig procent van het gehoorde gewoonweg opschepperij was en nu was het gedaan met Peters bewondering.

Alleen één ding bleef hem bij: het door de Arabieren zo dikwijls en met onverschilligheid uitgesproken woord: noodlot-Kismet. Peter zou geen jongen van de zee kant geweest zijn, om niet een tikje bijgelovig te wezen. Het woord *Kismet* en zijn betekenis had daarom voor hem een eigenaardige bekoring.

‘Je meent toch niet in ernst je verdwenen oom in Arabië te willen gaan zoeken?’

‘Waarom niet, Jonker? Ieder mens heeft zijn bestemming en de mijne is het, de

broer van mijn moeder in Arabië op te sporen.'

'Maar, jongen, Arabië is bijna honderd maal zo groot als Nederland! Weet je dat wel? En je kent toch zeker die geschiedenis van de naald en de hooiberg?'

'Natuurlijk, maar Arabië is geen hooiberg, Jonker en mijn oom was geen naald. het Moet integendeel een heel flinke en buitengewoon pientere baas geweest zijn... En zo eentje verdwijnt zó maar niet! En als er over hem gepraat wordt, dan is ie, dunkt me, ook te vinden. Stanley heeft Livingstone toch ook bevrijd! Waarom zou ik mijn com dan niet ontdekken?'

Tegen zulk een redenatie was niets in te brengen en Peters meester vergenoegde er zich dan ook maar mee, eens te glimlachen en zijn hoofd te schudden.

'Je bent een fantast, jongen; je bent te lang in Egypte geweest en heb je door die Arabieren laten bepraten. Wanneer heeft je oom eigenlijk het vaderland verlaten?'

'Nou, Jonker, ik was nog een kleine peuter van een jaar of drie. Hij ging toen naar Arabië. Uit Aden kregen ze thuis het laatst bericht van hem. Hij schreef toen aan moeder dat ie van plan was dwars door een grote woestijn naar Mesopotamië te trekken.'

'Dat is dus al vijftien of zestien jaar geleden.'

'Ja Jonker, zo lang zeker!'

'En al die tijd niets meer van hem gehoord?'

'Niks Jonker, geen enkel berichtje na die brief uit Aden.'

'Dan is ie natuurlijk al lang dood.'

'Dat geloof ik niet. Mijn oom was bij zijn vertrek vóór in de dertig; is op het ogenblik dus in *de beste jaren van zijn leven*, zoals de mensen dat zeggen. Waarom zou ie dood zijn?'

'Dat weet ik niet. Peter; maar mogelijk is het; zelfs zeer waarschijnlijk, gezien zijn stilzwijgen. Bij reizen in zulke landen is men aan verschillende gevaren blootgesteld, veel meer dan bijvoorbeeld in Europa. Bovendien is de kans op ziekte en ongelukken natuurlijk veel groter dan thuis dat snap je!'

Maar Peter liet zich door dit alles niet van de wijs brengen.

'Ik blijf erbij dat mijn oom leeft en dat ik dus door het lot bestemd ben, hem hier op te zoeken... en te vinden ook.'

'Begin je weer?'

'Als de voorzienigheid dit niet gewild had en mij hiervoor niet had bestemd, was ik waarschijnlijk niet haar zee gegaan. Maar mijn Kismet wilde het nou één keer dat ik zeeman werd; dat ik in handen viel van die dronken kapitein, om er daardoor tussenuit te knijpen, juist toen u in Sawakin was, opdat u me in dienst kon nemen en naar Arabië brengen. Is dat geen Kismet, Jonker?'

'Zeker, zeker, allemaal Kismet, maar door jezelf bij elkaar geflanst,' antwoordde Van Rhijn lachend. 'Op deze manier kun je alles als voorbeschikking uitleggen,

wat feitelijk niets anders is dan zuiver toéval.’

hetoeval, Jonker?’ – kwam Peter hier tegen op – ‘noemt u het toeval dat u juist in Sawakin uw inkopen moest doen bij die Italiaanse koopman, bij wie ik me verborgen had en u van uw oude vriend, die Turkse officier, die van uw verblijf in Egypte gehoord had, in Kassala een telegrafische uitnodiging kreeg, hem in zijn garnizoen El Haura dat hier vóór ons ligt, te komen bezoeken? Noemt u dit allemaal louter toeval? Nou, Jonker, bij mij heet dat toeval: Kismet!’

hetoeval Peter, niets anders dan toeval! Hoe gemakkelijk had ik dat telegram in Kassala mis kunnen lopen. Dan zouden we helemaal niet in Arabië terecht gekomen zijn!’

‘Maar het heeft u juist niet gemist Jonker, en hier vóór u ligt de Arabische oever, waar men u verwacht.’

Men was inderdaad intussen de landingsplaats genaderd en op de kleine, lage kade kon men de personen reeds onderscheiden.

‘Daar zie ik mijn vriend al,’ riep Van Rhijn, terwijl hij zijn kijker liet zakken en verheugd naar de wal wuifde.

Peter keek nieuwsgierig in de aangewezen richting.

‘Die meneer daar met die witte mantel, die is het!’

‘Maar dat is een Arabier,’ antwoordde Peter! verwonderd; ‘ik meende dat uw vriend Turks officier was.’

‘Dat is ie ook, maar Kapitein Omar Ibn al Chattab is niettemin een volbloed Arabier. Hij kwam als jongen naar Constantinopel, trad daar in Turkse dienst. Vóór die tijd echter had ie twee jaar aan onze Leidse Hogeschool gestudeerd, waar ik hem dan ook leerde kennen en dikke vrienden met hem werd.’

‘Dan spreekt ie zeker ook Hollands, jonker?’

‘Natuurlijk, en tamelijk goéd ook!’

Peter trok bij deze mededeling een tevreden gezicht. Zijn lot scheen het immers uitstekend met hem voor te hebben, nu het hem hier in Arabië in kennis bracht met een Hollands sprekende Arabier, die bovendien als Mohammedaan wat meer begrip voor zijn Kismet zou hebben dan zijn meester.

‘Wat doe je hier eigenlijk in deze uithoek van de wereld Omar?’ was Van Rhijns eerste vraag na de hartelijke begroeting van de beide vrienden.

‘Ik sta hier in zekere zin op post, een half militaire, half politieke functie,’ luidde het glimlachend gegeven antwoord. ‘Militair gesproken omvat mijn gebied slechts dit kleine stadje met zijn garnizoen van honderd man; politiek strekt mijn ambtsgebied zich een beetje verder uit, zelfs tot over de Hidjaz. Maar daarover vertel ik je nog wel. Ik ben in ieder geval dolblij je hier bij me te hebben en ik verheug me er al op je enige weken, liefst enige maanden als mijn gast bij me te ontvangen.’

‘Je bent dus van plan een reis naar het binnenland te maken?’

‘Ja, zelfs tot in het hartje van Arabië. Je hebt de tijd toch, Van Rhijn?’

‘Een heel jaar, als je wilt. Ik heb momenteel niets omhanden.’

‘Prachtig. Daar ben ik blij om. Ik was al bang dat je niet uit dat Egyptische wonderland vandaan kon.’

Kapitein Omar zei dit met zijn zachte, welluidende stem, die goed paste bij zijn donkere, dromende ogen, zijn fijn besneden gezicht met de zwarte baard. Ongeveer een half hoofd kleiner dan zijn vriend, scheen hij minder krachtig dan de Hollander; doch zijn lichte, bijna sierlijke gang vertoonde de met uithoudingsvermogen verbonden soepelheid van den Aziaat.

‘Of het je hier in Arabië bevalt is natuurlijk een gekke vraag, hè? Natuurlijk ben je thuis in het land van je voorouders. Maar ik ben blij dat je werk je hier ook schijnt te bevallen.’

‘Het leven is immers – welke schrijver van jullie zei dit ook weer – een schouw-toneel, waarop ieder zijn rol heeft te spelen,’ antwoordde Omar. ‘Ik speel de mijne in Arabië en nodig je uit hierbij een gastrol te vervullen.’

‘Ik ben al tevreden met die van eenvoudig toeschouwer,’ riep Van Rhijn lachend; ‘ik ben met het Arabische toneel nog te weinig vertrouwd om daar als speler op te treden.’

‘Je kunt overal meespelen, amice. Van willen is bovendien geen sprake. De rol, die iemand door het noodlot wordt toegewezen, heeft ie te spelen, of hij wil of niet.’

Van Rhijn moest bij deze met vriendelijke ernst uitgesproken woorden van zijn vriend onwillekeurig stilletjes glimlachen, toen hij Peters stralend gezicht zag, die voldoende dichtbij gestaan had om het antwoord van de Arabier te kunnen verstaan. Hij meende het woord ‘Kismet’ van Peters lippen te kunnen lezen. Omar Ibn al Chattab was ongetwijfeld een Arabier, zoals Peter hem gewenst had.

2. OMAR IBN AL CHATTAB

Aan de westkust van Arabië, dicht langs de oever van de Rode Zee, strekt zich vanaf het schiereiland Sinaï tot ver voorbij Mekka en Medina een steil randgebergte uit, de reeds genoemde keten van Hidjaz. Het is een wild, door erupties versplinterd bergland dat zich tot diep in Arabië voortzet. noordwestelijk van Medina, ongeveer een driehonderd kilometer van de kust, verheft zich de oostrand van deze bergketen, de tweeduizend meter hoge Jabal Radwa, waarachter een ruim duizend meter hoge vlakte begint, zich voortzettend tot de Perzische Golf, een vruchtbaar land met rijke koren- en vruchtenoogsten. Op deze hoogvlakte ligt ook het uitgestrekte met sappig gras begroeide weidegebied van Nedschd.

Het is een moeilijk en inspannend karwei het Hidjaz-gebergte van de Rode Zee uit over te steken. Door de omwonende stammen wordt dit maar zelden ondernomen. Als een muur scheidt de bergrug de onder Turkse heerschappij in de kuststeden wonende Arabieren van de onafhankelijke bevolking van het binnenland, Arabieren in vaste woonplaatsen en ook nomadenstammen. Het bergland is rijk aan adelaars, valken en gieren, die hoog boven op zijn spitse kammen tronen, aan steenbokken, die op de hooggelegen rotsplateaus veiligheid zoeken voor de lager huizende panter en zijn volgeling, de jakhals.

Wilde ezels en zwijnen leven in de lagere gedeelten, in voortdurende strijd met wolven, vossen en wilde honden. In de diepere dalen strekken zich grote sycomorenwouden uit, in wier schaduw de wilde ossen weiden en hier en daar ook antilopen en gazellen.

Het was midden februari.

De regentijd liep op zijn eind en het tot nu toe frisse groen begon zijn sappige kleur te verliezen. Door geen enkel koeltje bewogen, stonden de sycomoren onbeweeglijk en het dichte struikgewas scheen met de rotswanden vergroeid, zo weinig leven en beweging vertoonde het. De zwoele, afmattende hitte van de Rode Zee was de bergketen overgeklommen en reeds in het vroege morgenuur heerste er een drukkende hitte.

Aan de oostelijke helling van de Jabal Radwa, op een hoogvlakte, dicht bij een smal ravijn onder enige schaduwrijke sycomoren, flakkerde een kampvuur dat telkens door een half slapende Arabier met wat dorre takken opgerakeld werd. In de buurt graasden bij de afgeladen bagage een ezel en twee muilieren; aan de andere kant deden zich een paar vastgebonden paarden tegoed aan de gerst in hun voederzakken. Het waren prachtige dieren; een fraaie appelschimmel en een melkwitte hengst, wiens sierlijke gestalte met de fijne kop op de slanke hals een van de edelste dieren van het Arabische ras verraadde.

Een paar geweerschoten op niet al te verre afstand meldden dat de jagers, die blijkbaar tot het kamp hier behoorden, naderbij kwamen en hun wild gevonden hadden.

De Arabier, in verwachting van een flinke buit, rakelde het vuur op en smeedt er opnieuw wat dorre takken overheen. Juist was hij hiermee klaar, toen links en rechts uit het sycomorenbos de beide jagers te voorschijn kwamen: Omar en Van Rhijn.

‘Heb je iets geschoten?’ vroeg de laatste.

‘Helaas niets. Alle dieren schijnen door de hitte naar hogere streken verhuisd te zijn,’ luidde het antwoord. ‘Ben jij misschien gelukkiger geweest?’

‘Hier is mijn buit,’ riep Van Rhijn en hield een wilde gans in de hoogte.

De Arabier schudde over zo weinig succes mismoedig zijn hoofd. Doch zijn teleurstelling was te vroeg geuit. Weer klonk er gekraak in het struikgewas, en beladen met een steenbok kwam Peter na weinige minuten te voorschijn.

‘Die is voor ons ontbijt voldoende. Jonker!’ riep hij vrolijk, terwijl hij het dier op de grond wierp.

‘Het lijkt wel of je op de top van de Jabal-Radwa geweest bent.’

‘Niet helemaal. De bok maakte het me gemakkelijk. Hij keek, een paar honderd meter boven me, nieuwsgierig naar beneden. Nou, toen heb ik hem maar eventjes omlaag gehaald.’

‘Een prachtig kopschot,’ merkte Omar bewonderend op.

‘Dat heb ik in het zuiden geleerd, het schieten,’ lachte Peter niet weinig trots. ‘Op driehonderd meter raak ik ieder doel, al is het niet groter dan mijn hand.’

‘Die bok zal nooit gedroomd hebben dat ie nog eens – en nog wel door een jagende Hollandse matroos – van zo’n hoogte naar beneden geschoten zou worden,’ riep Van Rhijn.

‘Dat was nu juist zijn Kismet,’ grinnikte Peter. ‘Die heeft zijn rol in Arabië thans uitgespeeld.’

‘Hopelijk heeft de rol, die wij hier zullen spelen, een minder tragisch eind,’ merkte Van Rhijn op.

Kapitein Omar vatte de zaak niet zo schertsend op. Bij hem had Peters opmerking en het antwoord van diens meester een diepere snaar aangeroerd.

‘Wie weet of deze steenbok geen zinnebeeld is van onze eigen toekomst,’ zei hij ernstig, ‘of liever gezegd, mijn toekomst, want jullie zijn maar toeschouwers. Zoals dit dier hier, klimt ook de mens naar verre hoogten, waar zich voor zijn blikken een ruim gezichtsveld opent; waar hij zijn kracht en uithoudingsvermogen kan beproeven aan de talloze gevaren die hem omringen, maar waar hij zich ook een heerser voelt over de anderen, de kleinzielige en lafaards, die het niet wagen omhoog te klimmen. Maar hoe gemakkelijk kan het dan niet gebeuren dat een enkel schot, een enkele stoot hem, die zich reeds boven waant, in de

gruwelijke diepte stort, die zijn graf, het graf van zijn verwachtingen en van zijn trotse plannen wordt.'

'Laten we dat nou maar aan de toekomst overlaten, amice. In ieder geval nemen we dan toch het bewustzijn met ons mee dat we naar iets hogers gestreefd; dat we voor een hoger doel geleefd en gestreden hebben.'

— o —

De Arabische officier had zich tot nu toe feitelijk nog niet uitgelaten over het eigenlijke doel van zijn reis naar het binnenland van Arabië. Van Rhijn wist enkel dat het een bezoek gold aan de jonge Emir van Shammarland. Hij zou een vreemd land, een tot nu toe onbekend gebleven volk leren kennen en de reis zou in ieder geval rijk zijn aan jachtavonturen. De woorden echter, die Omar zojuist gesproken had, bewezen dat de reis nog een bijzonder doel had dat niet gemakkelijk, in ieder geval niet zonder gevaar zou worden bereikt.

Terwijl Peter de Arabische gids bij het bereiden van de maaltijd hielp, wandelden de beide vrienden naar de rand van het plateau, om een overzicht over de vlakke te krijgen. Toen ze voorbij de twee paarden kwamen, hief Omars schimmel zijn slanke kop omhoog en hinnikte tegen zijn meester.

'Een pracht van een dier, jouw Abu Seif,' riep Van Rhijn bewonderend. 'Ik had nooit gedacht dat dit zo sierlijk gebouwde paard zulk een kracht en uithoudingsvermogen bezat, zoals het deze laatste dagen bewezen heeft. De jonge Emir in Hail moet wel verstand van paarden hebben dat hij juist dit dier als geschenk voor je heeft uitgezocht, toen je hem het vorig jaar bezocht.'

'Ja, het is een paard dat zelfs hier in Arabië moeilijk zijns gelijke vindt,' antwoordde Omar, terwijl hij de slanke, prachtig gevormde hals van de schimmel liefkoosde en hem de rook van zijn sigaret in de neusgaten blies, waarop de hengst verzot scheen. 'Abu Seif is een cadeau, de gever volkomen waardig: het was zijn lievelingsdier.'

'Dan moet je toch in hoge gunst bij de jonge vorst staan!'

'Gunst verleent de hogerstaande aan de lagere,' antwoordde Omar met een weinig trots in zijn stem. 'Ik ben niet de gunsteling van Saud Ibn Reschid, maar zijn vriend.'

'Ben je dan ook uit de stam van de Beni Shammar?'

Opnieuw kwam er een flikkering van trots in de donkere ogen van de Arabier.

'Bekijk nou je appelschimmel eens Van Rhijn, en mijn Abu Seif. Aan welk paard geef je de voorkeur?'

'Aan jouw hengst natuurlijk. Hij is ontegenzeggelijk het fraaiste en het edelste dier.'

'Paarden hebben bij ons een uitgebreide stamboom, evenals de mensen,' merkte

Omar op, terwijl hij met zijn vriend verder wandelde. ‘Die van jouw paard is misschien vijftig, zestig jaar oud, die van mijn Abu Seif een paar eeuwen. Nog vóór de eerste voorouders van jouw paard werden gefokt en een naam hadden, was de roem van de stam van mijn Abu Seif reeds door geheel Arabië bekend.’

Omar zweeg een ogenblik; een donkere schaduw lag over zijn gezicht.

‘Ik ben een Arabier,’ ging hij verder, ‘een zoon van het land, waar liefde en trouw evenals vriendschap en ridderlijke moed van oudsher als de hoogste deugden golden: waar echter ook gloeiende haat en verterende ijverzucht en jaloezie, valsheid en verraad geen onbekenden zijn. Wij staan hier voor de eigenlijke ingang van Arabië, Van Rhijn. Gloeiend als het land is de verbeeldingskracht van zijn bewoner, die evenals het landschap, hier eenzaam en dor, daar vruchtbaar en bloeiend, afwisselend donkere en lichte zijden kent. Natuurverschijnselen als geweldige onweersbuien, stormen, zandhozen, luchtspiegelingen en wolkbreuken hebben iets sombers over zich dat de verbeelding in hoge mate prikkelt en van de bewoners dat maakt wat ze zijn: heerszuchtig en wild als de wind; in hun wraakzucht en haat vernietigend als de wervelstorm, mild en vriendelijk als de nachtelijke sterrenhemel, van trots en moed fel als het zonlicht. Als zonen van een wilde en grootse natuur, was voor de Arabieren ook het woord hunner dichter een gave, die zij als iets heiligs en kostbaars bewaarden. Ons liederenboek, de Hamasa dat de verzen van honderden Arabische dichters en dichtersessen bevat, die reeds voor meer dan duizend jaar ons vaderland en zijn bewoners bezongen, is hiervoor een voldoende getuigenis. In de Hamasa vind je prachtige verzen over liefde en trouw, over eer en gastvrijheid, maar ook over wraak en haat onder de afzonderlijke stammen en in dit boek verhalen de dichters van de reeds in de oudheid bekende stam van de Beni Kahtan, wiens Sjeik mijn vader was en van de stam van de Koreisch, waaruit de Profeet afkomstig is en waartoe ook mijn moeder behoorde. Daar, honderden kilometers vóór ons, stroomt de Wadi Haghir, aan wier oevers in zuidelijke richting de karavaanweg van de Perzische pelgrims naar Mekka ligt. zuidoostelijk van Mekka ligt het land van mijn stam: de Beni Kahtan.’

Van Rhijn wist natuurlijk dat zijn vriend van Arabische afkomst was, doch dat zijn ouders tot zulke voorname en beroemde stammen behoorden, was hem niet bekend. Daarom verwonderde hij er zich in stilte over dat Omar zich zo volkomen van zijn stamgenoten losgemaakt en zijn vaderland had verlaten, waar hij toch ongetwijfeld een leidende en invloedrijke positie had kunnen innemen.

Het lag natuurlijk niet op zijn weg zich met Omars familieomstandigheden te bemoeien en hij vroeg dan ook niet verder. Maar de ernstige trek op Omars gezicht en de treurige en verlangende blikken, waarmee hij naar de bergen in het verre zuiden keek, waarachter het land zijner voorvaderen lag, wekte bij de jonge Hollander een diep meergevoel en dwong hem er toe, zijn vriend niet aan zijn mismooide gedachten over te laten. Dit was de oorzaak dat hij vroeg: ‘Omar,

vertel me eens iets over je vaderland en je vader,' toen beiden op een brede wortel van een oude sycomoor plaats genomen hadden.

'Vaderland? – Heb ik een vaderland?' De Arabier lachte bitter. 'Het land dat daar beneden in het zuiden ligt dat de tenten van de Beni Kahtan draagt, was eens het vaderland van mijn vader. Hij was niet alleen de Sjeik van de Beni Kahtan, doch ook nog van twee naburige stammen, die zich aan zijn leiding, zowel in tijden van oorlog, maar ook in alle vreedzame aangelegenheden onvoorwaardelijk onderwierpen. Mohammed el Kebir – de Grote – noemde men hem: ook wel el Raschid – de Rechtvaardige. Zijn invloed strekte zich uit tot ver voorbij Mekka, en de Emir van Shammarland, Mohammed Ibn Raschid, de vader van de tegenwoordige jonge vorst, was zijn vriend. Deze invloed, maar vooral zijn vriendschap met de Emir in Hail, verwekte de afgunst en nijd van de Groot-Sherif in Mekka, die reeds toentertijd met onafhankelijkheidsgedachten rondliep en zijn heerschappij niet alleen aan de westkust van Arabië, doch ook verder het binnenland in wilde uitbreiden.

Ondersteund door Engeland, meende hij een zuid-Arabisch rijk vanaf de Rode Zee tot de Perzische Golf te stichten.

Mijn vader was tegen deze plannen, voornamelijk, omdat ze de medewerking hadden van de Emir van El-Riad, de vijand van de Emir van Hail, die weer onder de heerschappij van El-Riad zou moeten worden teruggebracht. De Emir van Hail was — zoals ik je reeds vertelde – de vriend van mijn vader en deze was dus niet voor de plannen van de Groot-Sherif te vinden. Wel voelde hij veel voor de stichting van een Groot-Arabisch Rijk, maar dan onder de leiding van Turkije. Door mijn moeder was hij met de stam van de Koreisch verwant, waartoe ook de Groot-Sherif van Mekka behoorde. Maar niettemin kwam het met deze niet tot een akkoord. Dikwijls kwamen afgezanten uit Mekka, om met mijn vader te overleggen en hem tot hun plannen over te halen; doch steeds tevergeefs. Onverrichterzake moesten zij altijd weer naar hun stad terugkeren.

Toen ik veertien jaar was, verscheen er weer eens zo'n gezantschap. Zijn leider was – als steeds – de driftige en heerszuchtige Abdallah, de broer van de Groot-Sherif. Met grote statie, zoals dat de traditie van onze stam eiste, werden de gasten ontvangen. Jachten en feestelijkheden volgden elkaar op. Ook meerdere besprekingen hadden reeds plaatsgevonden, doch ook ditmaal bleven ze zonder resultaat. Zo naderde de laatste dag van het verblijf van de hoge gasten. Ter viering van het afscheid had mijn vader een valkenjacht georganiseerd. Daar hield hij veel van, want hij had prachtige jacht- valken, die zowel op gevogelte als op gazellen waren afgericht. Hij reed met Abdallah zonder enig ander gezelschap naar een op enkele kilometers afstand gelegen heuvel, om welke de drijvers het wild zouden opjagen. Nog vóór de jacht begon, had Abdallah in het kamp in het bijzijn van de oudsten van de stam een laatste poging gedaan om mijn vader voor

zijn plannen te winnen en hem tot afval van zijn vriend te bewegen, waarbij de aanbidding van grote geldsommen geen geringe rol speelde. Alles tevergeefs. Deze mislukking verleidde Abdallah tot heftige uitvallen tegen mijn vader, die zijnerzijds – vooral door de omkoop pogingen van de ander – alle geduld verloren had. Het was bijna tot handtastelijkheden gekomen, wanneer vader niet verstandiger geweest was. Tenslotte kalmeerden zich de gemoederen dan ook en reed men uit ter jacht.’

— o —

‘Het was nog vroeg in de morgen, toen ze vertrokken waren. ‘s Middags brachten drijvers de uit een diepe halswond bloedende Abdallah in het kamp terug. Bleek, met vertrokken gezicht, zijn witte mantel met bloed bekleet, volgde mijn vader. Hij liet de zwaargewonde in zijn tent brengen, waaromheen zich spoedig de gehele stam verdrong.

Ik zelf bevond me met mijn beide jongere broers in een afgescheiden tentgedeelte, doch door een spleet van het gordijn kon ik alles zien. En zelfs vandaag, zestien jaar na deze verschrikkelijke gebeurtenis, zie ik alles nog helder en duidelijk voor mijn ogen. Nog hoor ik mijn vader de oudsten van de stam binnenroepen bij de gewonde, die op een stapel tapijten neergelegd was. Nog zie ik, hoe hij er in al zijn trotse waardigheid bij stond en hoor hem spreken en vertellen wat zich op het jachtterrein had afgespeeld. Bedaard en rustig deelde hij de binnen gekomenen mee dat na hun aankomst op de valkenheuvel, Abdallah opnieuw de twist begonnen was; hoe deze steeds heviger werd, toen hij zag dat mijn vader er niet op inging en hoe de gast ten slotte in grimmige woede zijn handschar¹ trok, zijn paard de sporen gaf en op mijn vader toesprong, die geen enkel wapen bij zich had. Als enig middel te zijner verdediging liet deze zijn paard steigeren, om de op zijn hoofd gerichte steek van de handschar te ontwijken. Het trouwe dier begreep blijkbaar volkomen wat van hem verlangd werd. De top van de heuvel bood echter voor deze ongelijke strijd weinig ruimte. Mijn vader probeerde daarom voorbij Abdallah de vlakke te bereiken. Zijn paard hielp hem – zoals ik je reeds zei – bij deze pogingen.

Op zijn achterpoten staande en met zijn voorpoten van zich afslaan, drong hij Abdallah voorbij. Deze boog achterover en poogde zich tegen de hoeven met zijn handschar te verdedigen, doch zijn blinde woede deed hem alle voorzichtigheid uit het oog verliezen. Hij kwam binnen het bereik van de paardenhoeven; een slag trof de hand, die de dolk hield en het zo sluw getrokken wapen stootte diep in Abdallahs eigen lichaam.

¹ Lange Arabische dolk.

Zo luidde het relaas van mijn vader.

Allen hadden ademloos toegeluisterd; aller blikken hingen aan de lippen van de Sjeik en niemand lette op de gewonde. Alleen ik zag, hoe deze zijn halfgesloten ogen opende en een blik van dodelijke haat mijn vader trof. Thans richtte Abdallah zich moeizaam op en trok daardoor aller opmerkzaamheid. Doodse stilte heerste in vaders tent. Nog voel ik een koude rilling, als ik me herinner, hoe de zwaargewonde het verband van zijn wond rukte, waardoor het bloed opnieuw begon te vloeien en met gebroken hese stem mijn vader aanklaagde, hem, zijn gast, arglistig te hebben overvallen. Hij bekrachtigde zijn woorden bij de baard van de Profeet en vervloekte de stam van de Beni Kahtan, wanneer deze inbreuk op het heilig gastrecht ongestraft zou blijven.

Wat verder gebeurde, eist niet veel woorden,' ging Omar na een kleine pauze verder, 'mijn vader vertrouwde op zijn waardigheid en zijn gezag. Hij verwachtte dat men zijn verslag van het gebeurde als het enig juiste zou aanvaarden. Doch de woorden van de stervende, die zelfs niet gearzeld had met een valse aanklacht op zijn lippen voor zijn Hoogste Rechter te verschijnen, legden meer gewicht in de schaal. Geen enkele getuige was er die mijn vader helpen kon. Enigen waren er toch nog, die twijfel koesterden aan de schuld van hun Sjeik, maar de aanklacht van de stervende en haar bekrachtiging door de aanroeping van Allah deed hen zwijgen. De oude roem van de Beni Kahtan, hun eeuwenoude roep de meest gastvrije stam van Arabië te zijn was in gevaar en deze moest tegen iedere prijs worden gered. Een vergadering van de oudste en voornaamste Arabieren besloot tot afzetting van mijn vader en uitsluiting zijner kinderen van de erfelijke opvolging.

Verbanning naar de woestijn en verwijdering uit het stamverband was dus het lot van mijn vader en zijn gezin. Doch daarmee was het drama nog niet ten einde. Thans begon, op aanstichting hunner vrienden in Mekka, Abdallahs familie met haar bloedwraak, en vóór nog mijn vader zijn voorbereidingen voor zijn woestijnreis beëindigd had, vielen mijn beide jongste broers als eerste slachtoffers, mijn moeder volgde hen spoedig uit smart en vertwijfeling.

Vader vluchtte thans alleen met mij, zijn enig kind, maar het heimwee naar zijn stam, naar het vrije leven, naar alles, wat hem ontroofd was en misschien ook de hoop op ommekeer in de gezindheid van zijn stamgenoten, deden hem in de buurt van zijn vaderland blijven, totdat de vervolgers hem ook daar ontdekten. Nog bijtijds door een hem trouw gebleven Arabier gewaarschuwd, vluchtte hij met mij naar het noorden, naar zijn oude vriend, de Emir van Hail, waar we gastvrijheid vonden en meer dan een jaar verbleven.

Toch hield mijn vader het hier niet langer uit. Hij maakte dikwijls tochten naar het zuiden, soms zelfs tot aan de grenzen van zijn geboorteland, wat natuurlijk aanleiding gaf tot nieuwe vijandelijkheden. Op zekere dag, toen ik bij mijn vader in de tent zat – hij hield het in geen enkel huis uit en daarom had hij in de